

de sta. mo. **S**i mōchus exñs sine licētia sui abba
tis intra septa mōsterij arma tenuit excoicaco
ne incurrit ut ibi. **S**i de feo dtraxit mrimōm ex
coicatus ē. ex de san. raf. eos. i. cle. **S**i nō hua
uit mēdem qd hua cathedra līf seu matrix ecclia
loci illius | excois sniaz icurrit. nō ob. pūlegnis
seu indultis statutis vel dīuetudimbz qbus cūqz
ei dcellis. ut in cle. ex frequētibz de sen. ex. **S**i exi
stes de ordie mior tpe mēci recepit ad diuina
frēs vel sorozes tercij ordīs excoicacoēz incur
rit. ex de sen. ex. cū ex eo. in clemētis.

sta. p. m. f.
Incipit quarta ps huius opusculi de
penitētie mūctōe et pccōz absolucōe.

Ex pedis tribz h⁹ opusculi pncipalibz ps
tibz. restat videre vltiaz qī duobz dñst
scz in pnie mūctōe et pccōz absolucōe.
Si qm nō pōt debita fōz p mīstrū appom n̄ pō ma
teria debita sit in tegre pparata. et cū materia pe
nitētie sit dtrico dcellio et satisfactō sine qbz non
pfitur h̄ sacm meito i hoc sacro sacros h̄ or
dine pcedet. ut pō diligēter pccōz dcellioz au
diat. et de h̄ s. ho pniaz mūgat. tēio absolucōz
impēdat. et no. guil. et Jo. an. in cle. dudū. de sen.
pul. **I**ntēdēs igr. te go hūc ordmē huare de cla
rabimus pmo quō dcellioz se h̄re debeat in pnie
impōitōne. deinde in pccōz absolucōe. **C. j.**

De pna mūctōe
Tra pna. s. pnie impōitōz. p maiori de cla
racoe sciēdū qz triplex ē pnia. scz solēnis

publica et priuata. **S**olēnis est illa q̄ fit in capi-
te q̄ dragelme cū solēntate q̄ hētur di. l. in capi-
te. et imponitur solū ab ep̄o vel de eius mādato
sūm host. in sū. de offi. archip̄s. Publica vero pe-
nitētia p̄pe d̄r illa q̄ fit i p̄blico nō tñ cū p̄ dca so-
lēntate. ut cū inuigatur pegno ire p mundū cū
baculo ⁊ pera bñ d̄cis ⁊ h̄mōi. Hāc p̄t imponē q̄-
libz sac̄dos pro chiano suo / nisi adhit in d̄riū ⁊ hu-
etudo in aliq̄ ecclia. Priuata autē p̄nia d̄r illa q̄
q̄tidie fit saltē semel in āno cū q̄s secreta ⁊ soli
sac̄doti pecc̄a sua ⁊ f̄ctetur. de pe. dis. iij. iustus. et
c. repiūtur. et. c. om̄is. de pe. ⁊ re. Et hāc potest
imponē etiā q̄libz sac̄dos. S; qm̄ regulariter p̄
q̄libz mōlī pecc̄o d; septēmis imponi p̄nia. xxx.
iij. q. ij. h̄oceph̄. et. C. se. et. xxij. q. ij. p̄dicādū. nisi
maior vel minor inueniat̄ p̄ canōes exp̄ssa. ideo
eos vt maturius p̄cedatur ⁊ ne alicui i ḡrantia
fit occasio delinquēdi h̄ic inferē volui.

Incipiunt canones penitentiāles.
Primus canō d̄c. q̄ si p̄sbr fornicatō e; fe-
cerit. x. annor̄ p̄nia; agat sc̄d; formā tra-
ditā. lxxxiij. di. p̄sbr si fornicatō; **S**c̄d; canō d̄c
q̄ sac̄dos ⁊ ḡnosces filiā suā sp̄ualē. s. quā ba-
ptizauit vel ad c̄firmatō e; tenuit vel i c̄fessione
audiuit. xij. annor̄ d; p̄niam agē. et si publicū
sit deponēdus ē. Ep̄s autē q̄ t̄lia c̄m̄sit. xv. an-
nis penitēat. et p̄sbr ⁊ mulier religiōni tradan-
t̄ur / rebus suis pauperibz erogatis. xxx. q. ij. **S**i
quis sacerdos. et capitulo. Non debet. **S**i quis

debetur

†

†

peccauerit contra naturam est clericus. et ponatur
et religioni tradatur. **S**i laicus excoicetur et a cetu
fidelium fiat usque ad satisfactionem indigna alienus
s. de excess. pla. c. clici. **S**i quis cum bruns coieit
plus quam p. vii. annos peiteat. xxxiiij. q. ij. lxxviii.
et. c. sequenti. **S**i quis commiserit in cestu eadem pena
punatur. ut in iuribus s. p. xie allegatis. Adde
quod vicium contra naturam gruius est quam cum matre propria
peccare. xxxiiij. q. vii. c. Adulterij malu. **S**i sacer
dos clandestinis nuptiis interfuerit triennio suspen
datur. et si culpa h. exegerit gruius punatur. s.
de clandest. despon. c. cum inhibico. c. penult. **S**i quis
votum simplex violauerit tribus annis peniteat. d. xx.
vii. di. Si vir. **S**i quis excoicatus celebrauerit tri
ennio penitere d. 7 a vino et carnis abstineat quatuor
sexta feria. ij. q. ij. de illis. **Q**ui alium iuste accusat
ad mortem. xl. dies in pane et aqua cum. vii. annis peniteat
at si mors secuta fuit. **S**i vero debilitat membro
fuerit accusatus. p. tres quod dragesimas peniteat
accusator. s. de accusa. accusasti. **Q**ui cum quod filia
sua spualiter vel commatrem cognouit p. vii. annos pe
niteat. et filii desentientes scilicet mulieres. xxx. q. ij.
non oportet. **S**i quis desponsata alij duxerit. ea dis
mittat p. xl. dies in pane et aqua et p. vii. annos
peniteat. s. de spo. duoz. c. accepisti. **E**t intellige
desponsata. s. p. xba de p. nti. **Q**ui cognouit du
as commeres vel sorores siue sit uxorus atus siue non
ad minus septem annis peniteat. l. plus debet. xxx.
q. ij. si p. **H**omicida voluntarius sine spe restor
ans deponitur. vii. annis penitere d. l. di. miror.

Vel si causa subfit/ut magis casuale homicidiū
q̄ volūtariū p̄sumatur. v. āms peniteat. l. di. e.
os vero. et. c. Si q̄ femina. et. c. Si q̄s volūtari.
M̄ricida p. x. ānos peniteat hm formā satis as
pera traditā. xxxij. q. ij. latorez. Exoriciida toto
tpe vite sue peniteat. 7 satis durior sibi pnia im
ponitur q̄ m̄ricide. xxxij. q. ij. admonē. et. c. q̄
cūq̄. Si quis p̄riū filiu3 interfeceit ex p̄posito
induci d; ut toto tpe vite sue peniteat in mona
sterio. ut. c. i. de h̄is q̄ filios occiderit. Et si non
p̄t ad hoc induci annoz triū pnia indicatur.
q̄z unū in pane 7 aq̄ pagat etiā si opp̄sioit in le
cto dormies. ut in. c. fi. ex de h̄is q̄ h. occi. Si q̄s
p̄iurauerit. xl. dies in pane 7 aq̄ 7 septē ānos pe
niteat 7 nunq̄ sit sine penitētia. s. interiori. hoc ē
ut semp̄ toleat de peccō. vij. q. i. quicūq̄ fac. l. di.
clerico. Pro falsa mensura. xxx. diez in pane et
aq̄ imponatur penitētia. s. de emp. 7 ven. c. ij. ut
ibi. Si q̄s solēnter penituit 7 post modū ad vo
mitū redit. x. āms peniteat. de pe. di. v. Si q̄ ves
ro. Qui deuotā vel monialē agnouerit. x. āms
peniteat. xxvij. q. i. deuotā. et. c. p̄ced. Qui cātar
missaz 7 nō dūicat āno penitē d; 7 interim a cele
bracōe 7 dūicōe cessat. de ase. di. ij. relatū. nec as
lia ibi exprimitur penitētia. Si sacerdos cler
icum mortuū in palla altaris muoluerit. x. āms
et quinq̄ mēibus peniteat. Pyaconus vero tri
ēmo 7 dimidio. de ase. di. i. nemo clicus p̄ igno
ratiā. Qui dmittit sacrilegiū violāto eccliam vel
crisma seu calicē sacriū pollutis manibz accipit.

T

J

T

T
d. x. x. x. x.

T

T

T

T
d. x. x. x. x.

T
d. x. x. x. x.

vel similia admittit. vij. annis peniteat. et in duobus
bus primis non intret ecclesiam. et usque ad quartum non offerat
et tribus diebus in ebdomada a vino et carnibus
abstineat ieiunando. **S**i alia desideranda sunt que habentur
xij. q. ij. de viro nefando. **S**i que parentes frangunt
sponsalia filiorum triennio sepentur a diuino. et si in culpa
sunt. xxxj. q. iij. **S**i que parentes. Ar. de pe.
di. i. **S**ic. **Q**ui ducit in matrimonium quam polluit per ad
ulterius. v. annis peniteat. xxxj. q. i. **S**i quid uia.
Maledicus est deus vel aliquis scorum per vij. ebdoma
das penitere debet eo modo que traditur de clerico male.
e. ij. **S**i sacerdos reuelat confessionem de iure antiquo
deponi debebat et toto tempore vite sue ignominiosus
pergrinaret per mundum. de pe. di. vj. caueat sacerdos.
Postmodum determinatum fuit quod deponitur ad age
dam penitentiam perpetuam in articulo mortis detrudatur.
e. c. omnis. i. fi. **Q**ui compulsus ad carnaliter punari
si liber est xl. diebus in pane et aqua peniteat cum vij. annis
sequentibus in omni penitentia. **S**i uero suus eiusdem est per
tres quadragesimas et ultimas ferias. scilicet sabbatum quartum
et sextum peniteat. xxij. q. v. **Q**ui compulsus. **Q**ui
punari in manibus episcopi ante in cruce consecrata tres an
nos peniteat. **S**i uero in cruce non consecrata unum
annum peniteat. **Q**ui autem coactus et ignorans punari
auerit si postea cognouerit tres quadragesimas
peniteat. xxij. q. v. c. que punari. **Q**ui scilicet falsum
iurat vel alium iurare compellit vel inducit xl. diebus
in pane et aqua cum vij. sequentibus annis peniteat et nisi
quod sit sine penitentia. et alii si de se fuerit similiter
peniteat. xxij. q. v. **S**i quis punari uerit. et c. **S**i quis

penitentia

Contractus. **S**i quis coactus p̄ vita redimēda
vel alia nccitate piurat .tres q̄dragēsiās vel h̄m
ali q̄s tres annos peniteat .xxij. q. v. **S**i q̄s coa-
ctus, **Q**uim dicēdis h̄ris canōicis vel alijs di-
uinis officijs a s̄uetudine metropolitane pprie
eccie discrepat | sex mētibz amūone p̄uatur si
hoc ex d̄ceptu fecerit .xij. di. de h̄is. **E**ps q̄ corre-
ctōne subditoꝝ p̄ vendicōe misterioꝝ dissimu-
lat duobz mētibz excoīcācōm s̄biaceat. **C**etero ve-
ro dei ei eadē pena vel alia p̄petēti plectatur. i. q.
i. q. u. c. q. d. **S**ortilegus diuinus r̄ maleficus s̄ clas-
ris .xl. diebz peniteat si p̄ccm ē occultū. ex de sor-
til. c. i. **S**i vero ē notoriū amūone fiddiū priuēs-
tur. de ase. di. ij. p̄ electōe. **S**acerdos q̄ videt in
astrolabio duobz ānis peniteat. ex de sortil. ex-
tuaz. **C**lericus q̄ sciēter r̄ maliciose magicis ar-
tibz incāta cōmbz r̄ hmōi vsus fuerit vel t̄les alijs
d̄siliuerit honore dignitatis sue p̄uatus in artū
mōsteriū detrudatur ad p̄petuā penitētiā pagē
dā .xxvi. q. v. nō oportz. et. c. **S**i q̄s ep̄s. et. c. ali-
q̄ti. **S**i q̄s stillauerit in terrā h̄ue tabulā de san-
gume consecratō. .xl. diebz peniteat. si sup̄ altare
tribz diebz. si sup̄ linthēū altaris r̄ ad aliud stilla-
puenit | q̄tuor diebz. si vsq̄ ad terciū. ix. diebz.
si usq̄ ad q̄rtū. xxx. diebz peniteat. de ase. di. ij. **S**i
p̄ negligētiā. **S**i q̄s laicus p̄ eb̄tate vel voraci-
tate eucaristiā euomueit. xl. diebz peniteat. **C**leis-
cus vero vel monachus | septuaginta diebus
peniteat. ep̄us aut. ix. diebz peniteat. **S**i h̄ p̄ter
infirmatē hoc acciderit | septē diebz peniteat.

T

no. 100

de maleficis

T

no. 100

de iurata

T

de se. di. ij. Si q̄s p̄ ebrietate. Qui p̄ sbrū inter
fecit duodecim̄s peniteat. ex. e. c. ij. Si q̄s do
mū seu areā cuiuscūq; volūtarie incēdit | subla
ta vel incēsa oīa restituat r̄ tres annos peniteat
ex de mur̄. Si q̄s domū. Qui amūcat cū h̄etico
sciēter. v. āms peniteat. xxiiij. q. i. Si q̄s dēdit.
et. c. se. Qui ignorāter agnoscat duas sorores
vel mrem r̄ filiā | vel amīrā r̄ neptē. viij. āms peni
teat. Si sciēter p̄petuo careat d̄ngio. xxxiiij. q.
vi. Si q̄s cū duabz. et. c. se. Pro nis res ecclie di
lapidās āno p̄teat. xvj. q. ul. filijs. qui lustrat
domū suā cū magicis incāta cōibz. v. an. p̄teat.
xxvj. q. v. Si q̄s anolof. r̄. h̄. cāis se. Qui iurat
nō facē pacē cū p̄xio suo āno p̄teat r̄ ad pacē
redat. xxij. q. iij. q̄ sacro. Perurus | adulter | ho
micida regularit̄. viij. ā. p̄teat. et idē p̄ fornicā
cōe l̄z nō ita aspa p̄nia imponat. xxij. q. i. p̄dicā
dū. cū glo. et. xxxij. q. ij. lx c̄pm. et. S̄. seq̄nti.

Quāq; hos canōes p̄niales h̄m seruerim
nō tñ hoc idē feci qz d̄fessor d̄beat ā tēca
tur sp̄ p̄nias put in eis d̄inetur imponē. cū ho
die omes p̄nitētie arbitraie sint r̄ d̄fessoris arbi
trio d̄mittatur. xxvj. q. viij. tpa. et de pe. di. i. mē
surā. et ex. e. c. q̄ntū. et. c. de h̄is q̄. S; ut ex hoc
sciat melius differētias p̄ccoz agnosce r̄ h̄m e
ozū ḡuitatē cuilibz p̄nitēti put agruat p̄nias in
iūgē | d̄lteratis tñ d̄dicōe r̄ p̄sone diḡtate | sexu
officō | paup̄tate | d̄plexiōe | societate ac dispo
sitiōe. vt dic̄ host. in su. e. ti. S̄. que penitētia.
Debet enim penitētia peccato correspondere. ut

scilicet superbo humilis iniungatur oratio. aliaro
et cupido elimosiaz largico. luxurioso rgu-
loso abstinentiar carnis maceraco. **R** dveru est
no de necessario vel etia de agruo in speciali. s; de
agruo tm in generali. vt dic Sco. in. iij. di. xv.
.q. i. **N**a sepe contingit potest q aliquis peccet pcco
supbie auaricie luxurie r gule. cui de agruo de-
beret correspondere aliqd pdcoz operu penaliu et
tn tñs penitencia vel satisfactio non potest ei pete
Expli gratia. Pauperi qui furatus est no cope-
tit ei dae p penitencia vt elimosiaz faciat. qz no
hz vn faceret nec vt oret vel ieiunet a corpus ma-
ceret lz peccauit pcco supbie vel luxurie. qz cu
oporteat eu continue laborare p victu necrio non
poss; postea sustine laborē. **C**osimiliter pt atige
q diues qui peccauit peccato carnis sit a deo de-
licatus qz no vult ieiunaere nec corpus maceraere.
vel psumitur qz si sibi tñs penitencia imponeretur
cito ea abiceret r sic nouo peccato peccaret. vn de
in hñs casibz r silibz discretus confessor imponet
alia pniaz qua agnoscat penitentē libentius reci-
peret r credit qz debeat melius adimplere cauēs sp
ne iniungat pniaz qz alteri faciat puidiciu vel ex-
q sequatur aliqd scandalu seu piculu. **E**t si pec-
cator omimo nullā pniaz velit accipere a sacerdote
sibi imposita. dic tñ se hre displicentia als tri coz
de peccato comisso r firmu propositum non reci-
duandi. absoluendus ē ne cadat in desperaco
secundu Scotum vbi supra. Idem Guil. **E**st tñ
hoc casu et quotienscunq; imponitur penitencia

no se.

ominoz debico dicitur nucia da pnia q sibi p peccis
suis est imponeda r inducedus q ea in se vel in
equivalenti absqz impositione velit adimplere. alioz
qui oportebit eu in purgatorio soluere complere.
Cócor. Tho. in. iiii. di. xix. Nullo tñ casu dessor
d; exigere pmissione a dicitore lz credat q nō fa-
ciat penitentiā a aliud qd pmitit. Suffic enim si
dicat se hñre ppositū faciēdi sed; **Guil.** Salubre
etiā dñliū doctoz ē q cuilibz dicitur ad vitādū a-
biguitatē de iterāda pnia scā in peccō mōli cō-
fessor vnū pr nñ vel aliquā aliā breuē satisfactō-
nē quā statū in statu grē exeq̄tur in iungat r de-
inde ei declaret si dñgat reliq̄ satisfactōnē sibi
p eū in iunctā agē in peccō mōli an debeat illā ite-
rare vel nō. **Rō tñ de in mōli qui dicitur est.**

De mutacōne penitētie.

Queritur An sacerdos possit mutare penitē-
tiā quā in iuxerit. Et dico breuiter sñm ostē-
in sū. ti. de remiss. q. 7. an sacerdos. q sic. dum tñ
discrete r ex cā rōnabili et circa sbditos suos.
dis. lxxxii. p̄sbr. aliter nō. **Cócor. Ray.** Tu dic
sñm **Guil.** q a dessor a quo mutacō petitur iste
idē est q in iuxerit eā / siue successor eius / vel superior
ordinarius in dex penitētis. et hñ omēs pñt pes-
nitentiā cōmutare vel relaxare. Aut ē aliū cō-
fessor a p̄dictis. et tñc si tñs penitētia ē secretā r
in tñ casu in iuncta in quo ipse scōs dessor poterat
ab initio absoluere r pniaz in iungere / poterit etiā co-
casu relaxare r cōmūre. **Sec⁹ aut.** ē si in casu a quo

ipse ante non poterat absolue. a si talis penitentia
mutata fuit a superiore quam sibi talem commutationem
vel relaxationem reuocauit. Ar. ad hoc. l. di. acce
des. et. xxxiiij. q. ij. latore. et ibi glo. **¶** In direc.
. et. xi. q. cxi. Hoc tamen etiam casu cum penitentia mutata est a
superiore vel in casu sibi reuocato potest inferior secundum
Gul. eam commutare vel relaxare si urgeat necessitas
vel suadeat utilitas etiam si sit publica. **¶** Dicitur enim
interpretari in hijs casibus quod superior cesset potestatem
inferioribus commutandi vel relaxandi. hoc ille. **¶** Recur
ritur necesse ex hoc iterare confessionem ut dicit expressum
se Petrus de palu. l. aliqui contrarium dicant.

¶ Quomodo confessor circa infirmos se habere debeat.

Quia quam periculosum sit penitentiam usque ad extremum
vite differre de pe. di. vi. **¶** Si quis attendat quod nes
mo desperatus est dum in hoc corpore constitutus est. e.
di. nemo. presbiter qui morientibus vel in mortis articulo
constitutus penitentiam negauit eorum animarum reus est. xx.
vi. q. vi. **¶** Si presbiter. et. c. se. **¶** Debit igitur confessor cum
ad infirmum pro confessione vocatur cum omni sollicitu
dine eum adiret omni diligentia eius salutem intende
re. facile est enim prudenti confessori in tali casu animam etiam
cuiuslibet magni peccatoris ad deum ducere ad omne
bonum persuadere et disponere ac tandem eius animam
de inferni baratro liberare. **¶** Studeat igitur pri
mo et ante omnia si sue mentis compos est in
firmus pro posse eum ad contritionem cum spe ve
nie inducere. **¶** Deinde ab eo gratiam quantum tempore
citra non est confessus et totius illius temporis quam non
est confessus omnium peccatorum suorum ab eo exigat puram

De infirmo

f

1. 13. 64
cōfessionē eū interrogādo in gnali vel in spēali
plus rminus p̄t eius discrecom r dicitis cō-
ditioni expedire videbit̄. et infirmitatis gūitas
sme mltō detrimēto patiet̄. et p̄cipue de his in-
terrogā dū ē. **S**i det̄atur de omī eo qd̄ de pla-
cuet̄ ēca ip̄m disponē | siue de s̄itate vel infirmi-
tate | siue de vita siue de morte. et si dolet de oi of-
fensa dicit̄ p̄xit̄ ei m̄rtal̄ remittit̄. nā al̄s salua-
ri nō p̄t. **S**i ad curā sue infirmitatis vocauit me-
dicū iudē vel infidelē | ā ab eo recepit̄ medicinā
Nā hoc ē phibitū r mōle. r ex hoc d; ex cōicari
h ē laicus. h clericus ē d; de pom. xxxviij. q. i. c. nul-
lus. et. c. om̄es. **E**t no. collec. ex de iudic. ad h. r
Archid. in dicto. c. nullus. **S**bi tamē dicit̄. q̄ si
quis moriatur nisi inuētur a medico iudē r a-
lium inuētre nō possit | credit̄ Hug. q̄ in tanta
necessitate licet ei vocare eum. **S**i ueneficorū vel
incantātūz remedis ā medicamine p̄ s̄anta-
te sua recuperāda usus est | phibitū est r mōle.
xxvi. q̄one. ij. c. illd. et. c. q̄ sme saluatore. et. e.
cā. q̄one. vij. **A**dmonēat. et extra de pe. r re. ca.
cum infirmitas. in fi. **S**i debet aliquid alicui cau-
sa malefici | tractus | depositi | vel p̄decessorū suo-
rū legati non soluti | ā quouis alio respectū. **N**ā
non remittitur peccatum nisi restituatur male
ablatum. **I**deo si potest sme mora restituat̄. ne
cum alieno discedens damnetur in eternū. **S**i
si protine non potest sufficienter ordinet̄ et dis-
ponat. vel talem cautionē faciat q̄ creditores
sme securi | et executores sui si decesserit quam

primū fieri poterit satisfacere cogantur. Qd si
alienū restitue noluerit vel ut pdixi p testamē
tū vel als sufficiēter disponere nullatenus ab-
soluatur. **S**i autē vere contritus et ad oia bñ dis-
positus satisfactione vel cautione pmissis ut ps
dicitur. tūc si nō est multū grauatus infirmita-
te imponatur ei penitentia p ut confessor vide-
bitur consideratis pccorū grauitate et p sone cōs-
dione ut. s. quā faciat cū sanatus fuerit. **M**e-
lius est tñ errare in misericōdia remittēdi q̄ in se-
ueritate ulciscēdi. xxvi. q. vii. alligāt. **S**ivero
fuerit infirmitate grauatus | seu in piculo mor-
tis constitutus nō est ei pnia mūgēda s; tñ inno-
tescēda q̄ritas et q̄litas. e. cā. et. q. c. ab infir-
mis. declarare tñ deb; ei sacerdos. si tu esses sa-
nus talē pniā tibi darē | et usq; ad tale tpus
q̄uis ec multo maiorē facē debēs sm canones
et si cōualueris facias h̄ vel illud. si vero ad dū
migraueris facias p pnia talē elemosiaz vel
mūgas herēdib; tuis vel amicis ut p te faci-
ant | et si hęc acceptat secure eū absoluat. **T**alis
etiā erit viatico reficiēdus et añ mortē oleo in-
ungendus et amicorū oracōnib; et elemosimis
adiuādus ut in. d. c. ab infirmis. **S**ivero talis
infirmitate opp̄ssus loquelam amise-
rit vel in frensim cōuersus fuerit | distingue. qz
aut talis bñ vivebat et ut fidelis xpianus sm
gulis ānis cōhibebatur | et se dūcabat et hmōi lz
faciā nō petierit qz talia ex insperato acciderūt
vel etiā si malus et obstinatus dū in peccatis

20. 27

20. 27

pseuerauerit et a longo tpe nō est confessus pe
tnt tñ sacerdote p confessione et ostēdit se oīa
velle facē que debuit et de hoc dēt testimomū
qui eū audierūt et periculū ē in mora qz continuo
creditur moriturus. in utroqz casu talis p̄suppo
ntur contritus. **I**deo aliquo de circūstātibz fa
ciēte p eo confessionē gñalē sacerdos absoluat
eū ab oīibz censuris talibz et pccis inūgēs ali
quid circūstantibz seu dsanguineis aut heredi
bus p aīa eius faciēda si uoluerint acceptare.
Deinde p̄prius sacerdos ministrabit ei sacras
mētū eucaristie licz nō sit cōfessus eo q nō pos
tuit. xxvi. q. vi. is qui. vel alius sim arch. e. q. c.
si p̄sbr. nisi timeretur de eius expuicōne vel uol
ntu. **I**dē uidē si quis a natiuitate amens fue
rit nātalis p̄t baptisari et ei in necessitate scilicet
in mortis articulo constituto corpus xp̄i da
ri ut notat glo. xxvi. q. vi. c. qui recedūt. nō au
tē ministrabit ei religiosus qz etiā in h̄ articulo
mortis hoc sacramentū ministrado sine licētia
p̄prij sacerdotis incurrēt excoīcācōnē p̄lē ut
no. pau. **I**o. de ligna. et **I**o. de imo. in cle. religi
osi. de p̄uileg. **E**xrema uero vinctio oīmo tali
bus dāda est etiā si nō potuerint dūicare. qz licz
p̄pter frenesim nō pmitterēt se inūgi potuerūt
ligari et sibi uolēter dari. secus autē de eo qui
a multo tēpore citra nō cōfessus est vel notori
us peccator existēs subito incurrit amentīā vel
loquelā pdidit nec prius vel postea ostēdit li
gna cōtriciois. nā tali sacramēta nō debēt dari

nec in ecclesiastica sepultura sepeliri.

De absolucōe quō confessor se hēat ēca eā. **C**a. ij
Queto supius qliter cōfessor debz pñiam m-
iugē restat dñter h̄ declarāē quō circa ab-
solucōez pccōrū se debeat h̄re. **V**bi nō añ oīa q̄
debz in tāto misterio se immunē ab omī crimie
repire ut digne et salubter valeat illud exer-
cere. nā ultra modū sacerdotū crimē deest abi-
le est quī nō p̄us se iudicāt et alios alligāt. de
pe. di. vi. §. sacerdos. Quoties enī sac̄dos ex-
istēs in mōzli pccō aliquē absoluit toties mōzli-
ter peccat ut no. glo. ea. di. §. penul. sup. x. indiz-
cādus. et arch. ibidē. et h̄etur in direc. e. ti. **S**i tñ
cōteratur et disponat dñteri nō d̄z in mōzli. **I**us
stificatio igitur p̄us seipō et iam intēgre audis-
ta penitētis cōfessione et debita pñia imposita et
dñtēs dicat se ex corde de omī offensa dei et p̄-
ximi dolere et iniurias ei remittē et alterius fa-
mā et rē velle restituē et p̄ iniurijs debite satisf-
facē ut. s. c. p̄cedēt. tūc dñtēs si in articulo seu
piculo mortis sit positus ab omībz censuris cali-
bus et pccīs poterit cōfessor eū absolue ut. s. p̄te
scda. c. i. §. viij. **S**i vero sanus fuerit et ligatus
repietur aliqua excōicacōe iudicis remittat euz
ad excōicatorē seu ad eius supiorē ad quos de
iure p̄inet absolutio s̄m rich. in. iij. di. x. viij.
ar. ix. q. v. **S**i autē sit excōicatus excōicacōe iu-
ris absoluat eū ab ea si p̄t mō infia scripto si au-
tē nō p̄t remittat eum ad habentē auctoritatem

De absolucōe

De excōicacōe

absoluēdi eū nec absoluat eū a peccis p̄usq̄ fu
erit absolutus ab excoīcatione q̄ excoīcatus
maiori seu minori excoīcācōne non est p̄iceps
sacroꝝ ecclie s̄m doctores. et nōtur p̄ **R**ich. in
.iiij. di. xvij. ar. ix. q. iij. et durā. in sū. li. j. dist.
.iiij. q. xxv. Imo si scienter maiori excoīcā
cōne excoīcātū absoluat a peccatis p̄usquā
ab excoīcācōne eandē incurrit excoīcā
nem. licet quidā dicāt contrariū. s̄ prima opi
nio tutior est quam tenent Gual. Jo. de ligna.
et Jo. de imo. in clem. religio si. de privileg. et de
hoc etiā in direct. li. j. ti. ij. S. c. iij. secus autem si
ignozanter absoluat. **S**i vero non sit excoīcā
catus sed habet aliquos casus vel peccata supe
riori reseruata tunc secūdu **Th**. et durā. in sū.
debet eum absoluere ab h̄is a quibz potest. **D**e
inde remittere eum ad superiorē de residuo abs
soluendum informando penitentem q̄ illa pe
ccata a quibus ipse non potuit eum absoluere.
confiteatur ep̄scopo vel eius vicario et faciat
se ab eis absolu. nec per hoc dicitur confessio di
uisa quia integre cōfiteatur primo et absoluēs
secundo confirmat et p̄ficiat quod inceptū erat
vel si confessus persona simplex fuerit vadat
ipse confessor si potest ad ep̄scopū p̄ autoritas
te obtinenda aut si confitentē mittit de eius li
centia illa peccata in scedula quam ipsemet pe
nitēs potest ep̄o vel eius vicario scribat s̄b hac
forma vel sibi videlicet. **L**atorē vel latricē p̄sentū
p̄ homicidio vel incestu in tali gradu cōmisso

absoluendū p̄mitati vestre trāsmitto ut benefi-
ciū absolucōnis impēdēdo et salutarē p̄niam
inūgēdo ip̄m san̄cte ecc̄ie recōciliētis. Et cōfess-
sor cautū ip̄m reddat ne illā scedulā alteri le-
gendā tradat. ¶ Et si ep̄s remittat eū ad cōfess-
sorē ip̄ius aūctē absoluendū tūc absoluat ibi
lib̄ integre ab om̄ibz p̄cc̄is imponēdo illi p̄niam
solū p̄ illo p̄cc̄o p̄ quo p̄us nō imposuerat. At
si ille nō h̄z casu reseruātū vel etiā si h̄z et ip̄e cō-
fessor ab om̄ibz absoluere p̄t libere absoluat
eū mō infra scripto.

De forma absolucōnis a p̄cc̄is.

Quia absolucōnē considerāda est forma verbis
ta vel p̄pria et cōpletia. Vbi nota q̄ sic q̄d
libet sac̄m h̄z suā p̄priā formā ita etiā sac̄m pe-
nitētie que est ista sc̄z ego te absoluo. et impor-
tat ego te absoluo. i. sacramētū vel ministeriū
absolucōnis tibi impēdo vel cōfero. non autē
importat ut quidā dicūt et male. ego te absol-
uo id est absolutū te ostēdo q̄ sequeretur ex
hoc q̄ in sacramētis noue legis nō est in h̄ ostē-
tio seu significatio q̄d est falsū eo q̄ sacramen-
ta noue legis non solū figurāt et significant s̄c̄
cut sacramenta legis veteris sed etiam efficiūt
q̄d figurāt. Vnde sacerdos virtute clauū abs-
soluit a culpa mortali non principaliter sed ut
instrumentū disponens ad infusiōnē gratie tā-
tū per quā fit remissio culpe. absoluit etiā a pe-
na nō eternali que cū sit infinita et insepabilis

Inō bene

a culpa non potest remitti nisi a virtute seu potentia in-
finita et ab eo a quo remittitur culpa. scilicet a trali
licet. nam cum in contritione pena eterna commutetur in ter-
rale vel in purgatorio solueda de illa pena trali
cuius homo debitor remanet vel in purgatorio ut per
dixi solueda virtute clauum aliquid per non tota di-
minuitur secundum alex. de ales. iij. pte su. q. cclxxxi
et tho. i. iij. sen. di. xviii. ar. iij. Sed quoniam alia est ab-
solutio a peccatis et alia ab excoicacione de hijs sin-
gularim infra dicetur. **Quo** ad absolutionem a
peccatis sciendum quod licet ut per dixi de substatia forme
sunt tamen hec verba. Ego te absoluo expressis illis
super quibus absolutio determinatur scilicet a peccatis. De
peccatio vero que permittitur et reliqua que subsequuntur
non sunt de necessitate sed tamen congrue et laudabiliter
apponuntur. **Post**quam igitur penitens integre omnia
peccata sua confessus fuerit et poenitentia requiritur pro fu-
turo tempore bene dispositus ut super premissa a sacer-
dote oracione. **Miser**eat tui omnipotens deus et
dimissis omnibus peccatis tuis producat te ad vitam
eternam amen. **Indulgentiam** et absolutionem omnium
peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens et miseris
coris dominus amen. libere et sine conditione ab-
soluat eum. **Ram** cum conditione absolutus non est
simpliciter absolutus extra de reg. iur. actus.
li. vi. et dicat dominus noster ihesus christus qui
te creauit et redemit te absoluat et ego auto-
ritate ipsius que fungor in quantum possuz et deo ab-
soluo te ab omni vinculo excoicacionis minoris si tenens
et restituo te scilicet sacris ecclesie si indiges iterum

wo

220 an abt
lento

Sir Durat

absoluo te ab omibz peccatis tuis confessis et ob
litis mortalibz et venialibz et circumstantijs eoz.
Passio dñi nri ihu xpi et omia bona q̄ fecisti et
facturus es et aduersa q̄ sustinulisti et sustine
bis sint tibi in penitentiā et remissionē peccozū tu
oz et in augmentū dñe gratie. In noie p̄ris et
filij et spūs sancti. Amen.

Quā satisfactio debz p̄cedē absolucōnē.

Sunt tñ aliqui casus in quibz ante satisfac
tionē nullatenus penitēs est absoluend
us nec in vita nec in morte nisi prius satisfaci
at vel idonee caueat p̄ iniurijs vel dānis et ma
le ablati. Quoz p̄mus est de excōmunicatis ut
infra dicitur. Scōs est de usurarijs manifestis.
Dicitur enī usurarius manifestus p̄ euidentiam
facti. puta qz mensam paratā tenet ad usuras
vel qz de hoc in iure confessus est vel ductus vel si
sint de hoc argumenta cū fama. sola autē fama
nō sufficit ut notat glo. in c. usura. de usur. li.
.vi. sup. manifestos. Tales enī usurarij mani
festi nec ad cōfessionē nec ad sepulturā recipi
debēt h̄ dicāt se velle restituē vel etiā in ultima vo
luntate mandent de usuris satisfieri. **S**z oportet
qz de ip̄is vel fuerit put patiūtur facultates eoz
rū plenarie satisfactū vel illis quibz faciēda est
restitutio h̄ p̄sto sint ip̄i aut alij qui eis possint
acquirē vel eis absentibz loci ordinaro vel vices
eius gerenti. aut decano archip̄sbro vel abbati
qui al̄s iurisdictionē h̄z in spūalibz de consuetudie

Aut rectori prochie ipsius usurarij. **V**el eius
cui debet fieri restitutio corā aliquibus fidedi-
gnis aut seruo publico id est tabellioni de ip-
sius ordinarij aut p̄dictorū mādato de restituti-
one idonee sit cautū dando sc; pignora. vel fis-
deiussores si p̄nt alias sufficit cautio iuratoria.
Et si usurarū quātitas sit manifesta illa semp̄ in
cautione exprimat̄. **A**lio quā moderata erit
arbitrio recipiētis. **I**psē tñ si sciēter miōre quā
verisim̄ creditur moderetur ad restōnē reduci
tenetur. **A**lias nullus deb; interesse eorū testaz
mētis aut eos ad eccliam sepulturā seu cōfessionē
admittē vel absoluerē ut in. c. quāq̄. de usur. li.
vi. **S**i igitur usurarius cupit debite satisfacere
ad hoc ut ei vere pecm̄ remittatur q̄tuor obser-
uare deb; . **P**rimo si h; pecunā vñ restituē vale-
at p̄us q̄ moriatur p̄ seipm̄ vel p̄ fidelē amicū re-
stitutionē illā exponat. **S**ecō faciat publice p̄
p̄m̄ edictū in locis a quorū incolis sunt extor-
te usure q̄ oēs veniāt et si aliqui appareāt quib;
sit fides adhibēda. p̄us als̄ potius illis restitu-
atur q̄ paupib; erogetur ut no. glo. ibidē sup
x̄bo satisfieri. **T**ercio si aliqd̄ defuerit p̄ cautio-
nē idoneā suppleat ut. s̄. **Q**uarto si usurarū has
bet aliqua instrumenta vel sc̄pta extūc ea casset
p̄ publicū instr̄m̄ vel redigat ad debitū veritaz
tis.

¶ De forma absolucōnis ab excoīcacione.

Omnino ad absolucōnē ab excoīcacione sciens

dū q̄ duplex est excommūcācō sc; iuris et ho-
minis. ¶ Ab excommūcācōe iuris maiori seu mi-
nori et regulariter ep̄us subditos suos et plati
exempti sibi subditos absolue p̄nt. nisi p̄a ab
solutionē sibi reserua uerit. extra de sen. ex. nu-
per. vel etiā sede vacante caplm. aut ille ad quē
iurisdictio ep̄alis p̄tinet. extra de ma. et obe. c.
ñ. li. vi. ¶ A sententia uero hominis nō p̄t ab-
soluere nisi qui eā tulit vel eius successor si ean-
dem iurisdictionē habet sup̄ excommūcatū quā
ipse qui tulit habuit. ñ. q. iij. si ep̄iscopus. ñ. vel
etiā superior s̄m Rich. m. iij. Cū tamē alia sit ex-
commūcātio p̄tinens ad forū cōtentiosū et alia
p̄tinens ad forū penitentialē. Sciendū q̄ a pri-
ma absoluere potest etiā nō sacerdos. extra de
sen. ex. cū illoꝝ. et. c. canonica. et de consue. quā-
to. Nam absoluere potius est iurisdictionis q̄
ordinis. ñ. q. i. nemo. Solēnia tñ absolutionis
sicut dicē orationes cū stola psalmū penitencia-
lem et in eccliam introduce est ordinis et officij
de excessi. pla. c. fi. et de sen. excō. nuper. Ab illa
uero que p̄cedit ex vi clauis solus sacerdos
absoluere potest. Petrus tamē de pu. et Jo. su-
per decretalē. a nobis. extra de sentē. excō. clari-
us dicūt sc; q̄ omnis superior etiā nō sacerdos
habens potestātē excommūcādi habz etiā et ab-
soluendi quātū ad restituendū excommūcatū
ad actus legitimos abilem et cōmuniōm fide-
lium. sed quātū ad tollendū culpam ratio-
ne criminis vel cōtumacie cōtracte requiritur.

Ino pulc

absolutio sacerdotis. **Con.** Rich. in. iij. di. x.
viii. ar. x. q. iij. ubi dicit qd in pma excoicacoe
no e necessariu qd absolues dicat p se| absol
uo te| s; sufficit dice reuoco relaxo et hmoi ver
ba. In illa vero que fit ex vi clauiu in foro ascen
sente debz sacerdos dicere. ego absoluo te. Jo.
an. sup verbo reuocatione. extra de hys q vi me
tusue ca. c. i. li. vi. **Circa** h tripliciter distiguit
et soluit vide ibi. ligatus tn pluribz sententijs
vel vna ex diuisis causis si vult vere absolui de
bet expmere oem sententiã et cam| et sic vna abs
olutio sufficit ad plures excoicacões tollens
das aliter no teneret absolutio. qd p surrepti
one obtenta esset ex de sen. exco. officij. et de hoc
dicit clarius Rich. ubi sup. ar. iij. q. x. **Regulas**
riter igitur in absolutiõne ab excoicacoe ma
iori quatuor obseruãda sũt. **Primũ** est ut exco
municatus in omi casu anquã absoluator iuret
stare mandatis ecclie vel ipsius absoluẽtis siue
qd parebit iuri. **Et** lz hosti. dixerit iuramentũ esse
de substantia absolutiõnis| tamẽ cõtrariũ tenet
omnis opinio. **Vnde** si obmittatur qd fieri nõ
debz tenet nichilominus absolutio. extra. e. cõ
dehderes. et dñs An. de bu. ibidẽ. **Con.** Gof. et
w. de pueris. an debeãt iurare relinquitur arbi
trio absoluẽtis. **Sedm** est qd si quis excoimuni
catus est p notoria offensa in pximu nõ absol
uatur nisi p̄us satisfecerit et sufficientẽ p̄stite
rit emendã si p̄t extra de. v. sig. ex parte. j. **Ad**
plertiã obtinet qn si in iure expisse cautũ r̄p̄itur

alias si nō potest debz absolui receptā ab eo ido
nea cautione q̄ satisfaciet si ad p̄mguiorē for
tunā puenerit. **I**dē dico si p̄ otumacia aut of
fensa dubia erat excōicatus qz h̄r̄ sufficit cau
tio iuratoria ubi nulle exp̄se petūtur ut ibi 7 m
.c. **O**dardus. extra de solu. Absolutio eni ne
ganda nō est. xxvi. q. vi. si p̄sbr. **T**erciu est qz
absoluator p̄ eū qui tulit sententiā vel supiorē
suū vel aliū cui cōmissa fuerit auctas absoluēs
di debita forma seruata. **S**ic absoluēs eni excōi
catū virgis vel corrigijs scapulas nudas ha
bentē verberabit dicēdo psalmū. **M**iserere mei
deus vel aliū penitētiōnālē cū gloria p̄ri p̄cutiēs
to semel in quolibet versu postea dicat kyrieley
son cristeleyson kyrieley. p̄r̄ noster. **E**t ne nos
✠ Saluū fac seruū tuum. r̄ndeat. **D**eus meus
sperantē in te. **✠** Nichil p̄ficiat inimicus in eo.
r̄ndeat. **E**t filius iniquitatis nō apponat noc
ere ei. **✠** Esto ei dñe turris fortitudinis. r̄ndeat
A facie inimici. **✠** Dñe exaudi oīōnē meā. r̄n
deat et clamor me⁹ ad te veniat. **✠** Dñs vobis
cū r̄ndeat. et cū spū tuo. **O**ratio.

Deus cui p̄rū ē misereri semp et parcē sus
cipe de p̄ caōnē nostrā et hūc famulū tuū
que excōicacōnis cathena cōstringit miseratio
tue pietatis absoluat p̄ xpm̄ dñm nrm̄ amen.
xi. questioñ. iij. cum aliquis. **Q**uartum est qz
absoluto fiant iusta mandata et rationalia
alias appellare possit. extra de pactis. capitulo

finali. **E**rit autē ei p̄cipue inīgēndū q̄ dē cetero nō faciat extra eum canōnē p̄pter quē erat ex cōmunicatus. ut incendiario q̄ nūquā incēndat. percussori clerici q̄ nunq̄ p̄cutiat et h̄mōi .xxiij. q. vlti. p̄ssimā. Aliq̄n etiā requiritur causatio q̄ dē cetero talia nō faciat. extra dē sentē. ex cō. grauem. Sed si appareret sententia iniusta nullū mādātū fiat absoluto. ¶ **I**n absolutio- ne autē ab ex cōmunicacōe minori nō requiritur hęc solēntas extra. c. ti. nup. In maiorē vero licet sine causā obmitti non debeat t̄n si obmittatur absolutio valet. ¶ **P**am cū quis possit simpli- ci verbo ex cōmunicari ita et simpliciter verbo potest absolui. ut sentiūt Tho. et Rich. ubi sup̄ et fere omnes doctores. licet hostiensis dicat cōtrariū. Imo etiā quo ad ecclēsiā valet. videt̄ absoluzio siue iusta sit siue iniusta. di. l. ponderet. extra dē reg. iur. cum sūt. li. vi. m̄ si fuerit ex cā falsa puta si absoluzēdus dicat se satisfecisse vel iniuriam sibi remissam fuisse vel aliquid tale quod sit falsū q̄ sic iudex nō intendit absoluzere. extra dē of. ord. ex parte. Potest etiā quis absens et mutus ab ex cōmunicacōe absolui s̄m Tho. et Rich. ubi. s̄. ar. x. q. i. et. ij. Et intellige Ric. q̄ quis potest absolui mutus a sentētia hominis nō autem a sentētia iuris. vide ibi.

¶ **F**orma absolutōis h̄ntiū indulgentiā plenariam.

¶ **P**rimo absoluzēdus dicat. cōfiteor. et p̄missa a

facerdo te oratione. **M**isereatur tui et dñs ihē
sus xp̄s. subiūgat. **A**utoritate dei et beatoꝝ pe-
tri et pauli et sancte romane ecclie inde ꝓmissa
et tibi ꝓcessa ego absoluo te ab om̄i sentētia ex-
coicacōis maioris vel minoris suspētionis et
interdicti si teneris / et restituo te vnitati fidei-
liū et sanctis sacramētis ecclie. et eadē autori-
tate inde ꝓmissa ego absoluo te ab om̄ibꝫ pec-
catis tuis ꝓfectis / ꝓtris / et oblitis. **I**te autori-
tate dei et b̄toꝝ ꝓp̄loꝝ petri ꝫ pauli et scē roma-
ne ecclie. et etiā aūcte dñi nr̄i. **S**. summi ꝓt̄ificis
michi in hac ꝓte ꝓmissa et in quātū debeo et ꝓs-
sū si ista vice morieris absoluo te ab om̄ibꝫ pec-
catis tibi in purgatorio debitis ꝓpter culpas et
offensas q̄s ꝫ tua dēū cōmisisti. et in quātū inde
ꝓmittitur restituo te illi innocētie in q̄ eras q̄n
baptisatus fuisti. **S**i vero ista vice nō morieris
reseruo tibi plenariā indulgētiā tibi ꝓcessam
a dño ꝓꝓa ꝫ ultio articulo mortis tue. **I**n noīe
ꝓris et filij et spūs sancti. **A**men.

Interrogacōnes b̄i Anselmi faciēde infir-
mo morienti. **P**rimo interrogari debet. **S**i cre-
dit om̄ia q̄ sūt fidei xp̄iane. **E**t r̄ndeat. **C**redo
Sc̄do si gaudet se mori in fide xp̄iana. **E**t respō-
deat. gaudeo. **T**ercio si recognoscat se dēū mul-
tum offendisse. **E**t respondeat. **R**ecognosco.
Quarto si dolet de omni dei offensa. **E**t respō-
deat. **D**oleo. **Q**uinto si ꝓponit de cetero ab omni
offensa peccati mortalis abst̄inere. **E**t respon-
deat. **D**iuino auxilio mediante propono. **S**exto

si credit se meritis passionis xpi et non ppris
ad gloriā peruenire. Et respondeat. Credo.
Ultimo debz sibi dici si occurrerit tibi inimicus
diabolus semper ei opponas merita passionis
cristi.

- S**i quem peniteat scelerū culpamq; fateri.
Aures clauigeri p̄sulis ante velit.
Nō indignetur de eti p̄cepta libelli.
Quiq; saluiferē norma sit ampla vie.
Quis crederet. vetus abscondit sua crimia caim
Culpam p̄cusso fratre negat abel.
Ex illo soboles italas chaïma p̄ oras.
Creuit. et hos inter bartholomeus erat.
Mūdanas cōtēpfit opes sub paupe d̄mes.
Francisco. nec auū gaudet h̄re chaïm.
Quod fratrē dixit pater occidisse negasti.
Ostendā culpā dissimulare nephas.
Et quo cui mōq; p̄stet delicta fateri
Si modo post ip̄m sidera crimē amet.
Dixit ut h̄c. sacrū sibi cōfecisse volumē.
Pergit nō parua scripta legenda moza.
Turba coit. plenūq; sue sitibūda salutis.
Dignū te repetit. bartholomee librum.